

„CARDILLAC“ – 14.05

Kes soovib **Hindemithi** ooperit näha, peab praegu küll **Tallinnasse** lendama. „**Cardillac**“ on üks põnev, kuid ebaõiglaselt harva mängitav teos. **Eesti Rahvusooperi orkester Vello Pähni** juhatusel koos väga heade solistidega andis 14. mail selle krimiooperi tähelepanuväärse esietenduse. Eestlased ei tunne mingit hirmu modernismi ees, eriti kui teos, mille esmaettekannet toimus 1926. a Dresdeni Semperoperis, osutub tagasihoidlikuks ja omab palju lüürlisi passaaže. Saal on sel õhtul sama hästi kui välja müüdnud.

Ferdinand Lion'i libreto aluseks on **E. T. A. Hoffmann**'i novell „Preili de Scuderi“. Sisu poolest käib jutt pigem nii kuulsast kui ka fanaatilisest kullassepast Cardillacist. Ta on täielikult langenud väärismetalli ja eelkõige iseenda oivaliste meistriteoste ilu ohvriks, nende peal näib lasuvat needus. Kõik, kes sellise ehteasja ostavad või kingituseks saavad, mõrvatakse sedamaid pimeduses maskiga varjatud mehe poolt. Kogu linn otsib nüüd suures ärevuses öist mõrvarit.

Veripunasena paistab asümmeetriliselt astmestatud ja sahtlitega kaetud lava, kus Soome lavastaja **Vilppu Kiljunen** laseb näitemängul toimuda. Sahtlitest (või hauakaantest?) laulavad rääbaldunud, punastes rõivastes maskeeritud inimesed (kunstnik: **Kimmo Viskari**), kehastatuna tugevahäälese **koori** poolt **Elmo Tiisvaldi** juhendamisel. Nagu rotid tõusevad need napsipudeleid viibutades ja õõtsudes oma urgudest välja. Seejärel kuulub lava – vaid üks peen tuba – ühele leedile, kelle partiid laulab ja rolli mängib vaimukalt sopran **Heli Veskus**. Nagu kõik „head“, on ta riietunud pompöösselt väljaõmmeldud valgesse rõivasse. Vaatamata oma selgele küpsusele ihaldab teda hullupööra üks kavalier (Rumeenia tenor **Sergiu Saplacan**). Et naine endale saada, ostab ta Cardillacilt meistriteose, kuldse rihma. Kuid vaevalt selle endale võõle tõmmanud, kiirustab paarikese esimese embamise ajal tupp maskis mees. Terava pistodaga mõrvab ta armastajapaari ning rebib ehted endale. „Mille mina olen loonud, see kuulub mulle,“ kõlab hiljem väljendatud moto.

Lavapildi vahetus – musta rüütatud kullassepa (bariton **Rauno Elp**) poolpime töökoda. Tema kunstiteosed, mis on vormitud hiigel-kaheksajalaks, valitsevad ruumi ja teda ennast. Juba ammu on see kaheksajalg vallanud tema mõistuse ja hinge. Vaevalt pöörab ta tähelepanu oma tütrele, keda laulab **Tamara Gallo** (USA), soe väljendusrikas sopran. Kui see pihib isale oma armastusest ühe ohvitseri vastu, kellega ta abielluda soovib, ütleb isa ainult lühidalt: „Jah, lase käia!“ Temast kuulub ju isale ainult pool, ainult tema enda loodud kunstitööd kuuluvad talle tervikuna, kõlavad põhjendused. Siiski üritab ta asjatult ohvitseri tagasi hoida, et too tema tütrele ehet ei ostaks. Tütar ei tohiks selle tõttu surra. Vaatamata isalikule tundekülmusele, on noor naine segaduses armastusest tema ja oma imposantse kangelastenori-armukese **Jyrki Anttila** (Soome Rahvusooper) vastu, kes tahab teda veenda põgenemisele, kuid mõistab peatselt naise kahestumist. Pärast seda, kui ohvitser raevukas võitluses – õhtu kõrgpunkt – on paljastanud Cardillaci kui maskis mõrvari, suunab ta naise tõttu kahtluse kullakaupmehele (**Mart Laur**), kes oli kähmluse tunnistajaks. Temalt peab politseipealik (**Pavlo Balakin**) äsja sisustatud piinakambris tunnistuse välja pressima. Nüüd aga tärkab Cardillacis siiski südametunnistus. Uhkelt paljastab ta enda kui mõrvari, kes ei taha lasta oma teoseid võõrastesse kätte sattuda. Ärritunud inimhulga raevu eest kaitseb teda ohvitser ja moondab kuriteod pühaks hullumeelsuseks. Tütar võtab kaelast kuldketi, oma armastatu kingituse, ja asetab selle rahulikult sureva isa käele. Ohvitser näeb selles mehes kangelast, mis on küsimusi tekitav, kuid ilusasti lauldud lõpetus.

Kahtlemata on see etendus siiski õnnestunud, pinget täis tabamus. Tugevalt plaksutati seetõttu kõigile osalistele, eriti Rauno Elp'ile, kes on alates aastast 1992 selle ooperiteatri staar. Siiski oleksid Tamara Gallo ja Jyrki Anttila natuke valjemat aplausi ära teeninud. Selle pälvil aga õigustatult veel noor lavastusmeeskond Hindemithi ooperi huvitava ja loogilise taasesitamise eest.

Ursula Wiegand

Järgmised etendused 24.09 ja 27.09. Hind 44 eurot, tel 0372-6831210